

Bài viết Hội thảo khoa học tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

**CUNG ỨNG DỊCH VỤ SỰ NGHIỆP CÔNG
TRONG BỐI CẢNH CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG 2 CẤP**

TS. Đậu Văn Côi¹

Tóm tắt: *Cung ứng dịch vụ công là một chức năng và trách nhiệm cơ bản của chính quyền, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm phúc lợi của người dân. Bài viết này xem xét một số nét thực trạng cung ứng dịch vụ công tại Việt Nam trong bối cảnh thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp. Trên cơ sở đó, đề xuất một số khuyến nghị nhằm góp phần giải quyết tồn tại, hạn chế hiện nay để đáp ứng tốt hơn nữa yêu cầu phục vụ người dân, doanh nghiệp trong thời kỳ mới.*

Từ khóa: *cung ứng dịch vụ công; mô hình chính quyền địa phương hai cấp.*

Abstract: *Public service delivery constitutes a fundamental function and responsibility of government, serving to promote socio-economic development and safeguard people's well-being. This paper examines some points of the current state of public service delivery in Vietnam within the context of implementing the two-tier local government model. It further proposes several recommendations to address existing challenges and constraints, thereby to better meet the needs of citizens and businesses in the new period.*

Keywords: *public service delivery; two-tier local government model.*

Dịch vụ công (Public services) là các dịch vụ cơ bản, thiết yếu do nhà nước cung cấp hoặc ủy quyền cung cấp để đáp ứng nhu cầu cộng đồng. Các dịch vụ công (DVC) phổ biến như dịch vụ hành chính công; chăm sóc sức khỏe, giáo dục; giao thông, an ninh, an toàn; cung cấp điện, nước sạch, xử lý rác,... DVC thường được xác định như một chính sách công hơn là một hoạt động vì lợi nhuận, đảm bảo được tiếp cận rộng rãi cho các nhu cầu cần thiết của người dân.

Thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về sắp xếp, tinh gọn tổ chức, bộ máy, đến nay cả nước đã giảm 34,9% đầu mối trực thuộc Trung ương, giảm 46% đơn vị hành chính cấp tỉnh, 66,9% đơn vị hành chính cấp xã; giảm một cấp hành chính (không tổ chức cấp huyện), thực hiện chính quyền địa phương 2 cấp². Việc sắp xếp, tinh gọn hệ thống đơn vị sự nghiệp công lập (ĐVSNC) đang được thực hiện mạnh mẽ theo định hướng giảm số lượng, tăng

¹ Vụ trưởng Vụ Xã hội, Ban Chính sách, chiến lược Trung ương.

² Kết luận số 210-KL/TW, ngày 12/11/2025 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về tiếp tục xây dựng, hoàn thiện tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị trong thời gian tới.

quy mô, đồng thời gắn với mức độ tự chủ tài chính và chức năng cung ứng dịch vụ công, chú trọng nhất là giáo dục, y tế và nhiều địa phương. Theo đó, từ 2017 đến tháng 10/2024 đã giảm 720.360 biên chế so với năm 2015; từ tháng 11/2024 đến 10/2025, cả hệ thống chính trị có 146.847 người đã có quyết định nghỉ việc. Tổng cộng từ 2017-10/2025 toàn hệ thống đã giảm 867.207 biên chế³.

Nhiệm vụ cung ứng dịch vụ công có sự chuyển đổi mạnh mẽ theo chính quyền địa phương 2 cấp. Kể từ ngày 01/7/2025, có 556 thủ tục hành chính (TTHC) phân cấp, phân quyền từ Trung ương xuống cho địa phương; phân định thẩm quyền giải quyết 346 TTHC từng thuộc thẩm quyền giải quyết của cấp huyện, trong đó chuyển thẩm quyền giải quyết lên cấp tỉnh là 18 thủ tục hành chính, chuyển xuống cấp xã là 278 thủ tục hành chính và bãi bỏ 50 thủ tục hành chính. Như vậy, tổng số TTHC sau khi phân cấp, phân quyền, phân định thẩm quyền là: cấp tỉnh 2.161 TTHC, cấp xã 463 TTHC⁴. Theo Cổng dịch vụ công quốc gia, hiện có 439 thủ tục hành chính thuộc đơn vị cấp xã⁵; Thành phố Hà Nội đã chuyển giao 331 TTHC về xã, phường⁶. Số hóa thủ tục hành chính tại địa phương được đẩy mạnh, chuyển đổi sang dịch vụ công trực tuyến toàn trình. Tài khoản VNeID (mức độ 2) trở thành phương thức phổ biến để đăng nhập và thực hiện DVC trực tuyến trên Cổng Dịch vụ công Quốc gia. Cùng với tăng thẩm quyền cấp xã, thủ tục hành chính tại cấp xã tăng mạnh, tập trung vào đất đai, tư pháp, hộ tịch.

Đến hết năm 2024, số dân dùng điện thoại thông minh vượt mức 84% dân số (66,9/100 triệu người) và phổ cập 100% người trưởng thành vào năm 2025. Người dùng Internet di động đạt khoảng 78,44/101 triệu người (2024). Đến cuối năm 2025, ứng dụng định danh điện tử VNeID có hơn 65 triệu tài khoản được kích hoạt; đến quý I/2026, nền tảng Zalo (chiếm gần 70% thị trường mạng xã hội trong nước) có hơn 80,2 triệu người dùng thường xuyên hàng tháng⁷. Những nền tảng tiện ích trên đã góp phần quan trọng vào đẩy mạnh số hóa cung cấp DVC trong tình hình mới.

Trong bối cảnh nêu trên, việc cung cấp dịch vụ công có những **thuận lợi cơ bản**: tạo dư địa mới để nâng cao hiệu quả quản trị, rút ngắn thời gian ra quyết định và tăng tính chủ động cho cấp cơ sở trong phục vụ người dân; tạo điều kiện để đẩy mạnh phân cấp, phân quyền cho chính quyền cơ sở, nhất là cấp phường, xã; tạo cơ hội và áp lực để chuyển đổi số, chuyển sang trạng thái mới, làm việc trên các nền tảng trực tuyến, hạn chế các khâu trung gian, tiết kiệm thời gian, công sức, kinh phí. Theo kết quả đánh giá Bộ chỉ số phục vụ người dân, doanh nghiệp trên Cổng dịch vụ công quốc gia, tính đến ngày 30/4/2026, UBND TP

³ Số liệu dẫn theo Báo cáo của Ban Chỉ đạo Tổng kết thực hiện Nghị quyết số 18-NQ/TW, ngày 07/11/2025.

⁴ Báo Điện tử Chính phủ, Thủ tục hành chính vận hành thông suốt khi tổ chức chính quyền địa phương 2 cấp, <https://baochinhphu.vn/htm>, truy cập ngày 06/5/2026.

⁵ Cổng dịch vụ công quốc gia, <https://dichvucong.gov.vn/p/home/dvc-trang-chu.html>.

⁶ Hà Nội chuyển giao 331 thủ tục hành chính về xã, phường, <https://pbgdpl.hanoi.gov.vn/trang-chu>.

⁷ Số liệu do tác giả tổng hợp.

Hồ Chí Minh có tỷ lệ nộp hồ sơ trực tuyến chiếm gần 94%, trong đó, tỷ lệ hồ sơ được xử lý đúng hạn là hơn 97%; mức độ hài lòng của người dân, doanh nghiệp đạt 18/18 điểm dân⁸. Mô hình này cũng giúp nâng cao trách nhiệm của chính quyền địa phương, khi mỗi phường, xã có vai trò rõ ràng hơn trong quản lý khu vực của mình. Nhìn chung, việc cung ứng DVC gần dân, sát dân hơn, tạo cơ sở cung cấp DVC hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả cao hơn. Cấp độ số hóa ngày càng nhanh tạo nền tảng giải quyết dịch vụ công nhanh chóng, không phụ thuộc nhiều vào ngày, giờ hành chính, có thể giải quyết online gần như mọi nơi, mọi lúc; giảm bớt tiếp xúc trực tiếp với cán bộ giải quyết góp phần giảm phiền hà, tham nhũng...

Tuy nhiên, trong điều kiện mới triển khai chưa đầy một năm (từ tháng 7/2025 đến nay), nhiều cơ sở cho đây là việc **mới, việc khó**, nhất là đối với cơ sở xã, phường, đặc khu, cụ thể:

- Việc được giao nhiều thủ tục hành chính từ cấp huyện cũ và cấp tỉnh xuống, trong điều kiện tinh gọn bộ máy, giảm biên chế làm nhiều xã, phường rơi vào tình trạng quá tải về cầu trong cung ứng DVC.

- Đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã được điều chuyển, bố trí từ nhiều nguồn với trình độ chuyên môn, kinh nghiệm công tác rất đa dạng tạo nên tình trạng không đúng chuyên môn, vừa thừa, vừa thiếu (thừa người nhưng lại thiếu người có chuyên môn cần). Trình độ, kỹ năng, điều kiện chuyển đổi số còn yếu; lương và phụ cấp thấp, chưa đáp ứng nhu cầu thiết yếu cuộc sống; lòng nhiệt tình, động lực cống hiến chưa cao; chưa có cơ chế thu hút nguồn nhân lực cao vào khu vực công, nhất là cấp xã.

- Cơ sở hạ tầng số hóa còn yếu và chưa đồng bộ; trung tâm dữ liệu chưa đáp ứng yêu cầu; Chính phủ số tuy có bước phát triển nhưng chưa đủ bao phủ hết các lĩnh vực DVC, chưa chuyên nghiệp. Xã hội số còn sơ khai, đa số người dân, nhất là số người cao tuổi, sống ở nông thôn, làm nông nghiệp gặp nhiều khó khăn trong tiếp cận, hội nhập với chuyển đổi số. Ứng dụng công nghệ số để người dân trực tiếp đánh giá chất lượng, hiệu quả, mức độ hài lòng đối với các DVC còn yếu.

- Hệ thống quy định pháp luật còn thiếu, chưa thống nhất các nội dung chuyển các DVC có khả năng xã hội hoá cao sang thực hiện theo cơ chế thị trường và hội nhập quốc tế; cơ chế tài chính; quy trình, thủ tục đặt hàng, giao nhiệm vụ hoặc đấu thầu; điều chỉnh giá, phí DVC bảo đảm công khai, minh bạch, cạnh tranh; khuyến khích tư nhân và các tổ chức xã hội tham gia cung ứng DVC; củng cố, phát huy vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ Đảng trong cung ứng DVC.

Để đảm bảo cung ứng dịch vụ công trong bối cảnh chính quyền địa phương

⁸ Nguyễn Vy, *Chính quyền địa phương 2 cấp mở không gian phát triển mới cho TPHCM*, Báo Dân trí, <https://dantri.com.vn/loi-vu/chinh-quyen-dia-phuong-2-cap-mo-khong-gian-phat-trien-moi-cho-tphcm-20260429170844211.htm>, truy cập ngày 03/5/2026.

2 cấp đầy đủ, chất lượng; trên cơ sở các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước đã quán triệt, nhất là 7 nhiệm vụ, giải pháp Nghị quyết số 79-NQ/TW, ngày 6/1/2026 của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế nhà nước, bài viết đề xuất một số nội dung như sau:

1) Xây dựng, ban hành Luật dịch vụ công, điều chỉnh tổng thể về nhiệm vụ của chính quyền, đơn vị sự nghiệp công lập (ĐVSNCL) và ngoài công lập, cung ứng dịch DVC trong bối cảnh thực hiện chính quyền địa phương 2 cấp và hội nhập quốc tế.

2) **Đẩy mạnh xã hội hóa dịch vụ công:**

- Tăng cường tự chủ, xã hội hóa các lĩnh vực để phát triển nhanh các đơn vị sự nghiệp ngoài công lập, khuyến khích mạnh mẽ thành phần tư nhân tham gia cung cấp DVC, nhất là trọng lĩnh vực giáo dục và đào tạo, giáo dục nghề nghiệp, y tế, khoa học và công nghệ ở những nơi có đủ điều kiện, các thành phố, đô thị lớn có dân số tăng nhanh; hoàn thành việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp kinh tế và sự nghiệp khác có đủ điều kiện thành công ty cổ phần (trừ bệnh viện và trường học).

- Khuyến khích mô hình hợp tác linh hoạt cung cấp DVC, như mô hình hợp tác công tư, mô hình hệ thống quản lý chỉ định hay hợp đồng theo kết quả, để huy động nguồn lực xã hội, nâng cao hiệu quả dịch vụ.

- Nghiên cứu xây dựng danh mục dịch vụ công được phép xã hội hóa theo cấp độ ưu tiên, bảo đảm chỉ chuyển giao những lĩnh vực phù hợp cho khu vực tư nhân hoặc tổ chức xã hội, đồng thời giữ lại các dịch vụ thiết yếu do Nhà nước cung cấp trực tiếp.

- Hoàn thiện khung pháp lý và cơ chế giám sát, bao gồm quy trình đấu thầu công khai, tiêu chuẩn chất lượng rõ ràng, hệ thống chỉ tiêu hiệu suất (KPI), tăng cường sự tham gia của cộng đồng để đảm bảo minh bạch và kiểm soát chất lượng trong cung ứng dịch vụ DVC.

3) Tiếp tục tăng ngân sách nhà nước và đổi mới việc phân bổ theo hướng tập trung cho DVC cơ bản, thiết yếu, thực hiện nhiệm vụ chính trị, phục vụ quản lý nhà nước; cho địa bàn có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn, đặc biệt khó khăn, đối tượng chính sách, người gặp khó khăn trong cuộc sống. Đồng thời, đẩy mạnh cơ chế nhà nước đặt hàng, giao nhiệm vụ, đấu thầu cung cấp DVC.

4) Xây dựng trung tâm dữ liệu dịch vụ công đảm bảo đầy đủ, cập nhật, dùng chung; đẩy mạnh quá trình chuyển đổi số, sử dụng công nghệ trí tuệ nhân tạo (AI), và tự động hóa để tối ưu hóa quy trình làm việc, nâng cao hiệu quả cung ứng DVC.

5) Nâng cao năng lực quản lý cho cán bộ lãnh đạo, quản lý, cán bộ viên chức trong các ĐVSNCL phù hợp với mô hình chính quyền địa phương 2 cấp và đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số; thu hút, lưu giữ người tài, có chuyên môn nghiệp vụ giỏi làm việc tại các ĐVSNCL. **Khẩn trương cải cách chính sách tiền**

lương, trong đó quan tâm lương của cán bộ, công chức cấp xã.

6) Đẩy nhanh, mạnh quá trình xây dựng chính phủ số, xã hội số, công dân số để làm cơ sở nền tảng cho chuyển đổi số, số hóa DVC ở cấp độ chất lượng cao, hội nhập quốc tế.

Để vươn tới mục tiêu, tầm nhìn đến 2045, Việt Nam cần xây dựng một hệ thống DVC hiện đại, số hóa, hội nhập toàn diện, lấy sự hài lòng của người dân làm thước đo chất lượng và doanh nghiệp làm trung tâm, đảm bảo minh bạch, hiệu quả, đạt tiêu chuẩn quốc tế. Trong bối cảnh chính quyền địa phương 2 cấp, DVC phải đóng vai trò trụ cột, là động lực quan trọng hàng đầu trong đổi mới sáng tạo, phát triển kinh tế - xã hội, đưa đất nước tiến vào Kỷ nguyên mới trên nền tảng Chính phủ số, Xã hội số, Công dân số./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nghị quyết số 19-NQ/TW, ngày 25/10/2017 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Khóa XII về tiếp tục đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập; Kết luận số 62-KL/TW ngày 02/10/2023 của Bộ Chính trị về thực hiện Nghị quyết số 19-NQ/TW;

2. Nghị quyết số 79-NQ/TW, ngày 6/1/2026 của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế nhà nước

3. Nghị định 32/2019/NĐ-CP: Quy định chi tiết về việc Nhà nước giao nhiệm vụ, đặt hàng hoặc đấu thầu cung cấp sản phẩm, dịch vụ công sử dụng ngân sách nhà nước từ nguồn kinh phí chi thường xuyên.

4. Nghị định 137/2024/NĐ-CP: Quy định về giao dịch điện tử của cơ quan Nhà nước và hệ thống thông tin phục vụ người dân, doanh nghiệp.

5. Kết luận số 210-KL/TW, ngày 12/11/2025 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về tiếp tục xây dựng, hoàn thiện tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị trong thời gian tới.

6. Báo cáo của Ban Chỉ đạo Tổng kết thực hiện Nghị quyết số 18-NQ/TW, ngày 07/11/2025.

7. Phát biểu của đồng chí Nguyễn Duy Ngọc, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tổ chức Trung ương tại buổi tiếp xúc cử tri TP Cần Thơ sau kỳ họp lần thứ nhất, Quốc hội khóa XVI, ngày 28/4/2026, <https://tuoitre.vn/>, truy cập ngày 29/4/2026.

8. Nguyễn Vy, Chính quyền địa phương 2 cấp mở không gian phát triển mới cho TPHCM, Báo Dân trí, <https://dantri.com.vn>, truy cập ngày 03/5/2026.